

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27.11.2014, sp. zn. 8 Co 2017/2014, ECLI:CZ:KSCB:2014:8.CO.2017.2014.1

Číslo: 1/2016

Právní věta: V řízení o svéprávnosti soud jmenuje posuzovanému opatrovníka podle ustanovení § 37 odst. 1 z. ř. s., i když má stálého („hmotněprávního“) opatrovníka.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 27.11.2014

Spisová značka: 8 Co 2017/2014

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Opatrovník, Svéprávnost (o. z.)

Předpisy: § 37 odst. 1 předpisu č. 292/2013Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání Okresního státního zastupitelství ve Strakoniciích zrušil rozsudek Okresního soudu ve Strakoniciích ze dne 25. 8. 2014, sp. zn. 1 P 112/2014, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 25. 8. 2014, č.j. 1 P 112/2014-116, O k r e s n í s o u d ve Strakoniciích omezil posuzovanou E. Ch., nar. 4. 2. 1929 ve svéprávnosti zcela, ustanovil této opatrovníkem Bc. H. G. bytem P., upustil od doručení rozsudku posuzované, nepřiznal státu právo na náhradu nákladů řízení, stejně jako žádnému z účastníků. V odůvodnění rozsudku okresní soud odkázal na závěry znaleckého posudku a výpověď znalkyně MUDr. D. D., tedy že posuzovaná trpí duševní poruchou – syndromem demence ve stupni těžkém, když porucha nemá přechodný charakter a není léčbou ovlivnitelná. Porucha způsobuje, že posuzovaná není schopna samostatného života, nedokáže se obstarat a zajistit ani nejzákladnější fyziologické a duševní potřeby a je odkázána na 24hodinovou péči v domově se sociální službou. Není schopna se podepsat a nezvládne ani nejjednodušší početní operace, ztratila schopnost čtení a psaní, neporozumí obsahu jakéhokoliv textu. Posuzovaná nechápe smysl právních úkonů ani v jejich nejjednodušší podobě, nechápe hodnotu peněz. Má zcela rozpadlé myšlení a emotivitu, došlo k rozpadu osobnosti. Posuzovaná není schopna zúčastnit se řízení a být

vyslechnuta, pochopit význam rozhodnutí ani smysl právních úkonů. Soud prvního stupně přistoupil k zbavení svéprávnosti u posuzované zcela (a nepostupoval tak dle závěrečného návrhu státního zástupce, neboť posuzovaná není schopna vykonávat v podstatě žádné jednání, a proto navrhované negativní vymezení za dané situace není namístě). Opatrovníkem byla jmenována Bc. H. G., která má s výkonem této funkce zkušenosti z předchozí doby, a práva a povinnosti z výkonu funkce pro ni vyplývající jsou jí známy. S ohledem na zdravotní stav posuzované bylo upuštěno od doručení rozhodnutí.

II.

Odvolání a vyjádření k němu

2. Rozsudek napadlo odvoláním Okresní státní zastupitelství ve Strakoniciích s tím, že rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci, když od 1. 1. 2014 je účinný nový občanský zákoník, který upravuje nově i institut řízení o omezení svéprávnosti. Je sice zřejmé, že ze znaleckého posudku vyplývá, že posuzovaná není schopna žádného samostatného jednání, se svým okolím nekomunikuje a došlo k rozpadu osobnosti, nicméně omezení svéprávnosti zcela není v souladu s právní úpravou. Intervenující státní zástupce se snažil o široké vymezení ve formě negativní, tzn. toho, co posuzovaná nemůže. Lze sice namítnout, že takto formulované negativní vymezení není vyčerpávající, ale obsahuje to nejzákladnější, co je k ochraně zájmů posuzované potřeba. Z protokolu o jednání soudu prvního stupně ve věci dne 25. 8. 2014 pak vyplývá, že státní zástupce navrhl posuzovanou omezit ve svéprávnosti k právním úkonům především v tom směru, že není způsobilá nakládat s majetkem, posoudit poskytnutí zdravotních služeb a důsledky jejich poskytnutí, není schopna uzavírat smlouvy o sociálních službách, způsobilá žádat o dávky státní sociální podpory a dávky hmotné nouzi. Není způsobilá jednat v pracovněprávních vztazích, zejména uzavírat pracovněprávní smlouvy, měnit či vypovídat nájemní smlouvy, není způsobilá k výkonu rodičovské odpovědnosti, k uzavření manželství, k jednání ve věcech osvojení či udělení souhlasu k osvojení a ke správě cizího majetku.

3. Opatrovnice posuzované ponechala rozhodnutí o odvolání na odvolacím soudu, pouze podotkla, že situace v současné době je nepředvídatelná a pro ni jako opatrovníka komplikovaná.

III.

Důvodnost odvolání

4. Podle § 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, (z. ř. s.) nestanoví-li tento zákon jinak, použije se občanský soudní řád. Podle § 201 o. s. ř. za použití § 8 odst. 1 písm. d) z. ř. s. odvolání je podáno oprávněnou osobou, neboť státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení o svéprávnosti. Odvolání je přípustné podle § 202 o. s. ř. a včasné podané (§ 204 odst. 1 o. s. ř.). Přezkoumáno bylo v mezích ust. § 28 z. ř. s. a ust. § 212 o. s. ř. Odvolání je důvodné.

5. Předmětné řízení bylo zahájeno na základě zákonného příkazu daného v ust. § 3033 zákona č. 89/2012 Sb., a to po 1. 1. 2014. Je tedy zřejmé, že procesní otázky budou řešeny podle zákona č. 292/2013 Sb. (zákon o zvláštních řízeních soudních), zatímco hmotněprávní předpoklady budou posouzeny podle občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014, tedy zákona č. 89/2012 Sb.

6. Úvodem je soudu prvního stupně nutno vytknout, že nepostupoval podle ust. § 37 odst. 1 z. ř. s. a nejmenoval posuzované pro předmětné řízení opatrovníka. Z citovaného ustanovení vyplývá, že soud jmenuje posuzovanému opatrovníka. To nebrání tomu, aby si posuzovaný zvolil zmocněnce, a to i bez souhlasu opatrovníka. Z kontextu citovaného ustanovení tedy nutno uzavřít, že opatrovník musí být posuzované ustanoven, byť má zástupce (hmotněprávního opatrovníka, který jí byl ustanoven v předchozím řízení). Jde totiž o ochranu práv posuzované, když ve vztahu k hmotněprávnímu opatrovníkovi nelze vyloučit v obecné rovině důvody kolize zájmů s posuzovanou. Protože v důsledku

rozsudku, který vydává soud prvního stupně (v režimu § 3033 o. z.) dochází ke změně předchozího rozsudku ve věci (rozsudku ze dne 13. 10. 2008, který vydal Obvodní soud pro Prahu 4 pod č. j. 14 Nc 2322/2008-24), musí výrok soudu reflektovat skutečnost, že předchozí rozsudek je novým rozsudkem zrušen a nahrazován, což má hmotněprávní odraz i v ust. § 60 o. z. Skutečnost, že dochází ke zrušení či změně předchozího rozsudku, pak musí vyplývat přímo z výroku rozhodnutí soudu ve věci. Podle § 46 odst. 1 z. ř. s. nebylo-li řízení o svéprávnosti zastaveno podle § 35 odst. 2 z. ř. s., soud zahájí řízení ve věcech opatrovnictví člověka a řízení spojí. Z hlediska procesně formálního je tedy nutné o zahájení opatrovnického řízení rozhodnout a taktéž je nutno rozhodnout o spojení tohoto řízení s řízením o svéprávnosti. Taková rozhodnutí soud prvního stupně v průběhu řízení nevydal. Z protokolu o jednání ze dne 25. 8. 2014 pak vyplývá, že soud prvního stupně sice vyslechl znalkyni, nepřečetl (neprovedl tedy jako důkaz) však jí vypracovaný znalecký posudek, a to přesto, že obsahem výsledku znalkyně byl především odkaz na písemné vyhotovení znaleckého posudku. V další fázi řízení je tedy nutné, aby všechny vytčené procesní vady soud prvního stupně odstranil.